

Yttrande
2024-12-12

RA-KS 2024/01522
Ert Dnr Fi2024/01460

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se

Riksarkivets yttrande över Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

Riksarkivet delar utredningens bedömning att det som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter i tillämpliga delar bör gälla handlingar hos Sveriges Kommuner och Regioner, SKR. Riksarkivet tillstyrker utredningens förslag att införande av handlingsoffentlighet i SKR:s verksamhet bör utredas i särskild ordning.

Riksarkivet har ingenting att erinra mot utredningens övriga bedömningar och förslag.

Handlingsoffentlighet hos SKR

Om handlingsoffentlighet införs hos SKR skulle det också medföra att arkivlagen (1991:782) blir tillämplig.

Förslaget skulle, utöver insyn i SKR:s verksamhet, säkerställa att samhällsviktig information hos SKR blir tillgänglig och bevaras över tid enligt regelverket i arkivlagen. Med nuvarande ordning riskerar information inom SKR som är nödvändig för att upprätthålla eller säkerställa samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet att gå förlorad.

Mot bakgrund av SKR:s viktiga roll i den offentliga verksamheten anser Riksarkivet att handlingsoffentlighet bör införas i SKR:s verksamhet. Det skulle säkerställa att den samhällsviktiga informationen hos SKR är tillgänglig och bevaras. Om handlingsoffentlighet inte införs i SKR:s verksamhet behöver det långsiktiga bevarandet av organisationens samhällsviktiga information säkras på andra sätt.

Samverkan mellan stat, kommuner och regioner på arkivområdet

Riksarkivet ska, enligt 5 § 4 förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet, verka för ökad enhetlighet och samordning mellan den statliga och den kommunala arkivhanteringen.

Sedan 1984 har samverkan skett inom ramen för Samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor, SKA, som bestod av representanter från kommuner, regioner och Riksarkivet. SKA:s främsta uppgift var att främja samverkan mellan stat, kommuner och regioner inom arkivområdet, för

utvecklingen av arkivfrågorna. Tonvikten låg på de frågor som är av gemensamt intresse för den offentliga sektorn, som hantering, bevarande och gallring av allmänna handlingar. Gruppen har också tagit fram information om förändringar i regelverk samt rapporter och utredningar som rör verksamhetsområdet.

SKA upphörde den 1 juni 2024 på SKR:s initiativ. Diskussioner pågår mellan Riksarkivet och SKR om formerna för samverkan mellan Riksarkivet och den kommunala sektorn i kommunala arkivfrågor.

Riksarkivet ser ett stort behov av samverkan på arkivområdet, inte minst när det gäller frågor om beredskap och tillgänglighet till samhällsviktig information. Det finns över 300 kommunala och regionala arkivmyndigheter. Det gör att SKR, som samlar alla regioner och kommuner, är den naturliga och i mer övergripande strategiska frågor många gånger enda möjliga samarbetspartnern. Det finns dock ett problem i att SKR som medlemsdriven organisation i huvudsak arbetar uppdragsbaserat åt sina medlemmar. Urvalet av strategiska frågor som organisationen arbetar med begränsas till frågor som särskilt lyfts av de enskilda medlemmarna. Strategiska frågor om informationshanteringen och bevarande av samhällsviktig information tenderar därför att förbises av SKR. Det medför att det saknas effektiva former för samverkan mellan staten och den kommunala sektorn i dessa frågor.

Riksarkivet vill också nämna att det finns ett stort behov av samverkan beträffande kommunernas och regionernas arbete med och stöd till enskilda arkivinstitutioner på lokal och regional nivå. Även här borde SKR vara en viktig aktör för samverkan mellan staten och den kommunala sektorn för en samlad syn och ett helhetsperspektiv på hela samhällets informationsförsörjning.

Beslut i detta ärende har fattats av riksarkivarien Karin Åström Iko efter föredragning av verksjuristen Ulrika Sturesdotter Andersson. I den slutliga beredningen har chefsjuristen Jens Västberg deltagit.

Karin Åström Iko

Ulrika Sturesdotter Andersson